

Sociale robots maken fikse deel overheid overbodig

De opmars van robots gaat veel banen overtoollig maken, voorspelt **Marcel Bullinga**. We gaan naar een economie van 'krachtige leken', die met robots een boel zelf kunnen.

Er zit een verrassende kant aan robots die tot nu toe niet aan bod is gekomen in de Nederlandse discussie erover (onder anderen Bas ter Weel, *Trouw*, 17 april). Robots worden namelijk sociaal. Ze gaan werk doen dat nooit gedaan werd, en zullen een flink deel van de overheid overbodig maken.

Wat is een robot? We hebben al van alles, van de simpele strandschoonmaakrobot tot de kerncentraleonderzoekrobot en de bejaardenknuffelrobot. De robot met de persoonlijkheid van uw dode moeder zit eraan te komen.

Interessanter zijn de robots die zich vermommen: uw huis, uw auto, de rolstoel, alles om u heen. Die gaan fungeren als een soort beschermengel. Daarnaast doen robots werk waarvoor geen mensenhanden beschikbaar zijn. Hulpjes die van een gewone professional een superprofessional maken.

Zoals de verpleegkundige die alle namen en medicaties van dertig demente bejaarden niet uit zijn hoofd hoeft te leren, maar die ze in zijn Google Glass paraat heeft, en die een zwerm van sociale til- en liftrrobots rond commandeert.

Robots zijn net als 3D-printers, drones en apps deel van het mondiale superbrein dat zich ontwikkelt. Dat superbrein gaat de komende tien à vijftien jaar veel beroepen overbodig maken. Onderzoek van Oxford University uit 2013 komt uit op 47 procent, maar sommige beroepen die Oxford redelijk veilig acht, zitten mijns inziens wel degelijk in de gevarenzone, zoals brandweerman (gevaarrobot), make-upartiest (slimme rolstoel), journalist (zelfschrijvende software), advocaat (doe-het-zelf-mediation). Of worden het bij deze beroepen ook hulpjes in plaats van vervangers? Ieders uitdaging: zoek taken die toekomstbestendig zijn.

Daarnaast zijn er parasitaire beroe-

Krabbensoep eet je niet iedere dag en al helemaal niet als die door een robot is bereid. FOTO REUTERS

pen waarvan het fantastisch is dat ze verdwijnen, zoals fiscalist, boekhouder of subsidiemakelaar voor elektrische auto's. Parasitair omdat ze bestaan bij de gratie van de regelchaos die de overheid heeft gecreëerd.

Belang

We hebben meer baat bij een onafhankelijke financiële app, die voor een tientje per maand signaleert dat je een woekerpolis krijgt aangeboden (en je adviseert deze te weigeren), dan een menselijke financieel planner à 125 euro per uur, van wie je niet weet wiens belang hij dient.

Dat is de essentie van wat ik noem de Uber-overheid: de overheid die ge-

meenschapsbelangen overlaat aan burgers en professionals zelf, met zelfregulerende systemen. De oude, dure instituties hebben hun nut uitgediend. Een Broodfonds of Werknemersbedrijf in plaats van UWV of ABP. Voor handhaving gebruiken we doe-het-zelf-systemen als Uber, waar reviews de plaats innemen van gebrekkige overheidscontrole achteraf. Dat aan de firma Uber onfrisse zaken kleven, doet aan het model niets af.

Terug naar de verdwijnende beroepen. Als we voor het gemak die 47 procent aanhouden, wordt dat deel van alle (beroeps)opleidingen dan overbodig? Het verdwijnen van vaardigheden is een veronachtzaamde

trend. Overheid en onderwijs zijn er blind voor. Minister Bussemaker (onderwijs) geeft miljoenen uit om de steenkoolmijnen open te houden: ze stopt geld in opleidingen voor beroepen die gedoemd zijn te verdwijnen, zoals de pianotechnicus (piano wordt zelfstemmend) en de orthopedisch technicus (schoenen worden op maat ge-3D-print). Een Pavlov-reactie, als een hamster die alleen sneller kan rennen in de kooi die hij kent.

We gaan van een economie van professionals naar eentje van zeer krachtige leken, die enorm veel zelf kunnen. Met behulp van, inderdaad, robots en ander tuig.

Marcel Bullinga

Futuroloog en auteur van '2025 in 100 voorspellingen'

commentaar

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteurs.

Rembrandt-expositie Rijksmuseum is spotgoedkoop buitenkansje

Voor 7,50 euro ziet de bezoeker Rembrandts beste werken

Wim Pijbes, directeur van het Rijksmuseum, houdt er wel van om met uitgesproken opvattingen het maatschappelijk debat op te schudden. Zo riep hij vorig jaar zomer dat de stad Amsterdam veel te smerig was en vreesde hij talloze ongelukken als de fietstunnel onder het Rijksmuseum open zou gaan. Deze week ontstond ophef over zijn opvatting – geventileerd in *Trouw* – dat bezoekers van de tentoonstelling 'de Late Rembrandt' die klaagden over de drukte waardoor ze niet tot contemplatie konden overgaan, zelf maar een Rembrandt moesten kopen. Weer

zo'n typische Pijbes-uitspraak: beetje overdrijven, beetje sarren, en zo het debat opschudden. Maar in de kern van de zaak heeft Pijbes gelijk. Natuurlijk weet hij wel dat het kopen van een Rembrandt voor vrijwel niemand is weggelegd. De enkele Rembrandt die op de markt komt, is zelfs voor musea onbereikbaar. Prijzen lopen in de tientallen, zo niet honderden miljoenen. De werken die op de tentoonstelling de Late Rembrandt hangen, behoren tot de eredivisie van de Rembrandts. Het zijn zijn beste en duurste werken, afkomstig uit musea en particuliere collecties over de hele wereld. Wat de tentoonstelling nog unieker maakt,

is dat er combinaties hangen die de bekendere werken uit de Nederlandse musea verrijken. Geen wonder dat er al honderdduizenden mensen kwamen kijken. En dat is maar goed ook. Om deze tentoonstelling mogelijk te maken, heeft het Rijksmuseum een groot financieel risico moeten nemen. Tentoonstellingen die een half miljoen euro kosten, zijn een spannende aangelegenheid. Je moet maar afwachten of je dat geld terugverdient met sponsoring en kaartverkoop. Dat is zeker het geval in een tijd waarin de overheid en commerciële partijen zich terugtrekken uit de cultuur. Weliswaar heeft een boegbeeld als het Rijksmuseum

een behoorlijk aandeel uit de subsidiepot en weet het naar verhouding veel sponsors te trekken, maar de algehele tendens is dat de cultuur het moet hebben van de belangstelling van particulieren. Ook het Rijksmuseum. Nederlandse museumbezoekers – in het algemeen in het bezit van een Museumkaart, betalen 'slechts' 7,50 euro om die bijzondere Rembrandts te zien. Buitenlanders – veelal zonder zo'n kaart – betalen 32,50 euro. Die Rembrandts hangen hier eventjes voor ons. Nee, niet voor u of ons alleen, we moeten delen. Maar voor zo'n relatief klein bedrag is dat een buitenkansje, waar gelukkig veel mensen van profiteren.